

і таки під церквою відрубали його сиву голову. Попадію, що рвалась до чоловіка, вбили теж. Попадіянку звязану повели до гурту. Другі Татари стали витягати козацькі вози, запрягали пійманими волами та вантажили нагарбане добро.

Вони раділи мов чорти. Грабежа була добра, бо Спасівка була селом дуже багатим.

Татари розбивали сокирами скрині і витягали гроші та лїншу одежу, а все решту кидали в вогонь.

Павлусь дивився на те все наляканими очима. Йому здавалося, що се якийсь страшний сон, з якого не можна прокинутися. Наслухавшись не раз під ніч оповідання від дїдуни про Татар, він мав не раз такі сни. Тоді плакав і кидав ся, поки його хто не збудив. Тепер ніхто його не збудить. Йому ще шуміло в голові від татарського удару, голова болїла. Він знав, що се не сон: а всеж таки не міг рушити ся з місця, так задеревїв увесь.

З того одубїння прокинувся від плачу полонених людей, що стояли купою під церквою. Церкви Татари не підпалювали, аж повиносили все до чиста. А хата займала ся одна по другій і було ясно як в день.

Лише мала частина Спасівців змогла втечи в тернину і поховати ся.

Про тернину погадав і Павлусь. Та йому треба було бігти майданом, а там повно Татарви; певно піймають.

Він хотїв бодай побачити Гапю, та її не міг доглянути між бранцями.

Відозвало ся в йому почуте самоохорони. Втікати де-небудь з сього некла! — відзивалось йому в душі... Та він не мав сил рушити ся з місця. Його наче приковано до того невольного образу, який бачив. Татари увихались мов чорти по селу. Їх етижковаті плашки і вовною горі обернені кожухи надавали їм такого страшного вигляду, що дивлячись на них, кров замерзала в жилах. Павлусь не раз бачив Татарів, та вони були крамарі, які заходили в село. Він не раз з них сміяв ся, прозивав їх з другими ровесниками, скубав за кожух, а не раз і грудками за ними кидав. То були люди спокійні, а при тім смішні, смішні...